

30.04.2018

Jord- och skogsbruksministeriet
PB 30
00023 Statsrådet
kirjaamo@mmm.fi

Ärende: Utlåtande om utkastet till livsmedelsmarknadslag (Dnr 1568/01.01/2017)

Allmänt

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund konstaterar att det finns ett stort behov av en livsmedelsmarknadslag och där tillhörande ombud.

Finland har en väldigt hög koncentration då det gäller dagligvaruhandeln. Två aktörer har en betydande andel av marknaden. Sedan har Finland också hört till en av de få EU-länder som inte haft en tydlig lagstiftning som berör handeln med livsmedel. Ett frivilligt system finns, men SLC har inte varit delaktig i detta projekt och anser också att ett frivilligt system är otillräckligt. SLC har inte fått några indikationer från de EU-medlemsländer med livsmedelsmarknadslagstiftning att den är onödig och byråkratisk. Responserna är den motsatta och den har klargjort förfarings sättet i de oklara fall som tidigare funnits.

Här kan även understrykas att EU-kommissionen presenterat ett förslag till ett direktiv för livsmedelskedjans funktion. Enligt kommissionens förslag kan medlemsländerna tillämpa striktare regler än vad direktivet föreskriver. SLC anser att JSM:s förslag inte går längre än kommissionens förslag. SLC anser att det nationella ombudet kan fungera som kontakt då det gäller kommande rapportering till EU om hur direktivet följs på nationell nivå.

I den senaste framtidsundersökningen som producenterna utfört för trädgårdssektorn framgår att grönsaksodlare ofta stöter på oschyssta handelsmetoder. Problemet är reellt för producenter men också för förädlingsindustrin som inte vågar gå ut och framföra sina problem.

Då det gäller instiftandet av ett livsmedelsmarknadsombud konstaterar SLC att de synliga erfarenheterna från Storbritanniens motsvarighet är mycket positiva. Ombudet för en kontinuerlig dialog med livsmedelskedjans aktörer, utför utredningar vid misstanke och synligt årligen rapporterar om vad som framkommit. Kedjan går då

framåt och transparensen har blivit en potentiell framgångsfaktor för producent, förädlare och dagligvaruhandel. Här vill SLC även understryka att forskningsinstanserna borde ha en bättre tillgång till livsmedelsdata för att kunna ge en mer tillförlitlig bild av livsmedelskedjans funktion och eventuella missbruk av positionen.

SLC anser att jord- och skogsbruksministeriets förslag till lag inte kan medföra livsmedelskedjan mera kostnader eller byråkrati i och med att kedjan redan på ett eller annat sätt måste uppfylla kraven. Det som lagstiftningen medför är att den stärker de små och mellanstora aktörernas position i livsmedelskedjan samt klarlägger de oklarheter som råder.

SLC anser att all affärsverksamhet bör bygga på kontrakt, dock med beaktande av det kontraktsförhållande som medlemskap i ett andelslag innebär.

Tillägg till de paragrafsspecifika motiveringarna

SLC vill även poängtera att livsmedelsmarknadslagen bör följa upp hur handelns egna produktmärken framhålls i dagligvaruhandeln och uppstår det konflikter då dagligvaruhandeln också kan fungera som beställare/tillverkare av en viss produkt. SLC vill understryka att andelen av handelns egna märken blir allt högre för varje år, vilket påverkar kedjans interna förhållanden och vad en konsument i framtiden kan konsumera.

3 §

SLC anser att lagstiftningen också bör inkludera restaurangsektorn trots att det för tillfället inte har påträffats större olägenheter. Handelskedjorna är även stora aktörer inom restaurangbranschen och här kan förkomma oschyssta handelssätt.

4 §

Denna paragraf är den viktigaste paragrafen i livsmedelsmarknadslagen. Paragrafen tar stöd från lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet. SLC anser att paragrafen bör göras mer tydlig då det gäller vad som avses med otillbörliga förfaringssätt. I motiveringarna nämns bl.a. betalningstider. SLC anser att det i motiveringarna borde listas flera exempel på oschyssta förfaranden så som utnyttjande av marknadsposition vid egna produktmärken, oskäligen krav på återtagande av osålda eller förstörda produkter, marknadsföringsavgifter, ensidiga snabba ändringar av överenskomna prisuppgifter och krav på kompensation för osålda produkter. Dessa punkter har konstaterats i de utredningar som tidigare gjorts gällande livsmedelsmarknadens och de borde då också kunna listas i lagen.

12 §

SLC anser att livsmedelsmarknadsombudet bör ges fullmakt att ge vite och förbud. I lagförslaget kan livsmedelsombudet framföra ärendet till marknadsdomstolen för beslut.

15 §

SLC anser att lagen bör träda i kraft senast den 1.1.2019 och relaterad lagstiftning preciseras, så som lagen om Livsmedelsverket. Livsmedelombudet bör även få det budgetanslag som krävs för uppgiften i kommande budgeter.

SVENSKA LANTBRUKSPRODUCENTERNAS CENTRALFÖRBUND SLC R.F.

Enligt uppdrag,

Jonas Laxåback
verksamhetsledare